

Nr 832

Av herr Larsson i Umeå m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 105, angående ytterligare utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65.

(Lika lydande med motion nr 705 i Första kammaren)

I proposition nr 105 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen bl. a. att anvisa ett investeringsanslag om 26 miljoner kronor för förvärv av Skandinaviska Bankens fastighet i kvarteret Vinstocken vid Gustav Adolfs torg.

I samband med förslaget uttalar departementschefen beträffande den närmare användningen av fastigheten följande: »I första hand synes härvid lokaler för riksdagens räkning och för statsdepartementens behov komma i fråga. Den särskilda karaktären av vissa lokalutrymmen kan därjämte möjliggöra användning för andra statliga ändamål.»

Riksdagen bör enligt vår mening vid sin behandling av detta förslag uppmärksamma och understryka de möjligheter, som genom detta förvärv även uppstår att *snabbt* underlätta lösningen av riksdagens lokalproblem genom ianspråktagande av utrymmen i nuvarande riksbanks-
huset.

Som bekant aktualiserades denna fråga 1962 av riksdagens revisorer som förordade, att riksbanken skulle bemyndigas att säkerställa dispositionsrätten till en lämpligt belägen tomt och att föranstalta om andra åtgärder som i sammanhanget kunde befinnas påkallade.

Riksdagen beslöt samma år att visserligen bemyndiga riksbanksfullmäktige att säkerställa dispositionsrätten till en lämplig tomt på nedre Norrmalm men ansåg att det slutliga ställningstagandet till den ifrågasatta utflyttningen *samt till dennas förläggning* borde anstå till dess frågan kunde prövas i ett vidare sammanhang. Riksdagen ville med anledning härav icke bemyndiga riksbanksfullmäktige att vidtaga några övriga åtgärder.

I framställning till 1963 års riksdag meddelade riksbanksfullmäktige att under förhandlingar mellan staten och Stockholms stad enighet kunnat nås om att kvarteret Fyrmørsaren norr om Brunkebergstorg skulle avses bli reserverat för en ny riksbanksbyggnad. Med anledning härav föreslog fullmäktige att riksdagen måtte förklara sig icke ha något att erinra mot att i händelse kvarteret förvärvades av staten tomten *tills vidare* reserverades för en ny riksbanksbyggnad samt bemyndiga fullmäktige att *i avvak-*

tan på ett definitivt beslut om förläggningen av riksbankens huvudkontor låta verkställa *förberedande* undersökningar för den ifrågasatta bebyggelsen av tomten. Detta förslag godkändes av riksdagen. Avtal om markbyte har numera godkänts av såväl staten som Stockholms stad, och riksbanksfullmäktige har beslutat att tillsammans med Stockholms stad utlysa en nordisk arkitekttävlan beträffande idéförslag till utformningen av bebyggelsen i kvarteret Fyrmörsaren och omgivande kvarter.

Som framgår av ovanstående har riksdagen på bankoutsrottets förslag varit noga med att icke binda sig beträffande riksbankens framtida förläggning. Riksdagen har uttalat att denna fråga borde prövas i ett vidare sammanhang. Under tiden har riksdagen medgivit att tomten i kvarteret Fyrmörsaren *tills vidare* reserverades samt att *förberedande* undersökningar igångsattes beträffande bebyggelsen i kvarteret.

Genom att Kungl. Maj:t nu föreslår att staten skall förvärva även kvarteret Vinstocken har enligt vår mening tillfället kommit för denna prövning i ett vidare sammanhang, vilken bör ske snabbt.

Det är enligt vår mening numera ytterst ovisst om riksbankens framtida förläggning skall låsas till kvarteret Fyrmörsaren. De skäl som tidigare under hand anförts emot ett utnyttjande av kvarteret Vinstocken för riksbankens räkning torde numera ha minskat i styrka. I kvarteret Vinstocken finns en från början för bankändamål uppförd byggnad, vilken enligt uttalande i propositionen är av god teknisk beskaffenhet och i gott skick, varjämte inredningen förklaras i vissa delar vara av hög klass. Avsevärda och mycket dyrbara ändringsarbeten torde emellertid erfordras för att använda denna byggnad för annat ändamål än bankverksamhet. Det ovan citerade uttalandet av departementschefen synes kunna innebära att denne icke vill utesluta att byggnaden även framdeles användes för sådan verksamhet. Det synes vidare antagligt att en användning av kvarteret Vinstocken för riksbankens räkning komme att ställa sig avsevärt billigare än en nybyggnad i kvarteret Fyrmörsaren.

Ur riksdagens synvinkel vore det synnerligen önsvärt att snabbt kunna frigöra den byggnad som nu disponeras av riksbanken. En möjlighet härtill kan erbjuda sig genom en flyttning — temporärt eller definitivt — av riksbanken till kvarteret Vinstocken. Härigenom kunde riksbankens nuvarande utrymmen snabbare än på något annat sätt ställas till riksdagens förfogande. Dessa lokalers närhet till riksdagshuset gör dem avsevärt mer lämpliga att användas för riksdagens räkning än lokaler i kvarteret Vinstocken. Andra i riksdagshusets närhet belägna fastigheter torde för övrigt också vara lämpligare för anordnande av arbetsrum för riksdagsmännen än kvarteret Vinstocken.

I propositionen anges att den nuvarande ägaren av kvarteret Vinstocken har tillförsäkrats rätt att fortsättningsvis förhyra vissa lokaler i kvarteret. För att möjliggöra större handlingsfrihet vid dispositionen av utrymmena

inom kvarteret är det önskvärt att tilläggsförhandlingar upptages i syfte att uppnå sådan ändring av avtalet att dessa villkor kan utgå.

Med hänvisning till ovanstående synpunkter anser vi att riksdagen till ett bifall av Kungl. Maj:ts förslag beträffande kvarteret Vinstocken bör knyta ett villkor av innebörd att en principutredning om dispositionen av utrymmena i detta kvarter bör snabbt ske och resultatet av denna utredning föreläggas riksdagen innan definitivt beslut om fördelningen av lokaler i kvarteret Vinstocken för statens räkning fattas eller ställningstagande till riksbankens flyttning sker. Denna utredning bör kunna redovisas senast vid innevarande års höstriksdag och bör — eftersom dessa angelägenheter i högsta grad berör riksdagens funktioner — ske under parlamentarisk medverkan.

Åberopande det ovan anförda får vi således hemställa,

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 105, såvitt nu är i fråga, samtidigt beslutar tillsätta en utredning med uppdrag av i motionen angivet slag.

Stockholm den 6 april 1965

Sigvard Larsson

Erik Adamsson

Johannes Antonsson

Sven Wedén

Leif Cassel